

REGÉLŐ, PESTI DIVATLAP.

— 26. Második év' második fele. —

Kiadja és szerkeszti Garay János.

Vasárnap.

51. SZ.

dec. 24. 1843.

Megjelenik minden héten kétszer egy divat képpel. Előfizethetni minden k. postahivatalnál. Külföldre csak a' hécsh. főpostánál. Kolozsvárott t. Méhes urnál. — Ára félévre, helybenőft postanőft pengépén. Kiado hivatal. Uri-utca, Trattner-Károlyi ház' második udvara' második emeletében

LÁTOGATÁS STRATFORDBAN ÉS SHAKESPEARE' HÁZÁBAN

Stratford' vidéke nem bir ugyan nagy regényességgel, de mégis barátságos. A' városka egy'szép, nyílt völgyben fekszik, mellyet Avon nevű jelentős folyó hasít keresztül, 's igen szép kilátást nyújt a' szemnek magas erdőkre, 's távol hegysorokra. Csendes, békés kis város, körülbelől 5—6000 lakossal. Shakspeare' idejében csak nagyobbacska falu lehetett, mert az 1801—ki anyakönyv csak 2418ra mondja a' lakosok' számát. Akkor kétségen kívül csak fából valának a' házak építve, mint azt Shakspeare' szüléinek háza is mutatja, melly a' tűz' pusztításaiból egyedül maradt fen.

Stratford, ugy látszik, most csupán Shakspeare' emlékében él; hová a' szem néz, mindenütt a' nagy férfiúra emlékeztető jelekkel találkozik. Itt látni azon híres szederfát, a' Shakspeare vendéglőt, Sir John Fallstaff-ét, a' királyi Shakspeare-színházat, 's a' város-ház' csarnokának egy fülkéjében emlékszobra áll. — Ennek átellenében több Shakspeare-hagyományok láthatók, 's nem messze imen egy más ház-falon e' felírás olvasható: „E' házban született a' halhatatlan költő, 's a' lakosok, ugy látszik, mindannyian büszkéek reá, hogy Shakspeare't az ő városuk szülé. A' szabó fölkel asztalától, a' varga elhagyja székét, hogy az idegennek, minden a' nagy költőt érdeklő tárgyat megmutasson. Egy szegény

varga, kitől az utat Shakspeare' sírjához kérdezém, tüstént félben hagyá munkáját, 's felölté kaputját. Nem édes jó ur, én önt nem akarám fárasztani, csak folytassa ön tovább munkáját; én csak a' legrövidebb utat akarám megtudni." — Isten áldja meg, uram, felele ő, föltévén kalapját, hisz nem kérek én semmit: hogy önnek Shakspeare' sírját megmutatom, ez nekem gyönyöröm, magam is örömet látom, 's néha néha egy kis járkálás igen jól esik. — Így hát velem jött az öreg, 's az úton mindig Shakspeare' dicsőségéről beszélt. A' királyi Shakspeare-társaság évenként april' 23-kán ünnepeli Shakspeare' születése' napját, 's maga Vashington Irving is nagyra becsültetik azért, mert munkáiban Shakspeare' sírjának egy látogatását irta le.

Öröm, a' prophetát tulajdon hazájában így becsültetni látni, de szeretném mégis Stratford' lakóit némely tényekre figyelmeztetni, — melyek könnyen bebizonyítnák, hogy buzgalomuk Shakspeare' emlékéért gyakran csak üres demonstratiók voltak.

Legelőször is a' költő' szeretett nejének szülőhelyét keresém fel, azon mezei lakot, melyet a' költő szerelme' andalgási közt látogata, 's honnan szeretettjét nőül is vevé. Millió ember látogatta meg Shakspeare' szülőházát, 's számtalanon irták fel neveiket azon kis szoba' falaira, melyben ő először látá a' napvilágot, de csak igen kevesen keresék fel azon kis viskót, melyben szerény, hű, szerelmes neje, Anna Hathaway, született, élt 's huszonhetedik évében a' tizenkilencz éves Shakspeare-rel összekelt.

Shakspeare, úgy látszik, nem volt nagyon dicsvágyó, 's halhatlan szindarhajait inkább munkakedvből irta, mint azokkal netán keble' büszkeségét ki-elégíteni, 's örök híret megaratni. — Így ifjúságában is, nőül vevé első szerelme' tárgyát, 's miután a' londoni életnek minden gyönyöreit kiélvezé, 's Erzsébeth királyné' udvarának legragyogóbb szépségei 's legkitűnőbb férfiaival társalkodék, visszavonult szülővárosába, ifjúsága' színhelyére, hogy hű Annájával csendes háziasságban élhessen.

Majd nem megfoghatatlan e' nagy közönyösség, szomorú-játékai' sorsa iránt. Tizenhárom esztendeig az élet-erő' legteltesebb korában, — mert ő ötvenhetedik évében halt meg, a' szinpadtól visszavonulva élt, egész nyugalomban stratfordi magányában, a' nélkül, hogy összes művei' kiadását csak meg is kísértené. A' legnagyobb könnyűség 's gyorsasággal írta azokat, 's ismét a' legnagyobb hidegséggel adá őket át a' közönségnek. Nem mintha becsöket nem ismerte volna, mert hisz sonettjeiben gyakran emlékezik muzsája' halhatlanságáról, de ép azért engedé át magát a' házas élet iránti hajlamának, melyben, mint állítá, legnagyobb boldogságát találá, 's ép azért mellőzé a' nyilvános élet' gondjait, mert meg volt azon öntudata, hogy halhatatlan hírének eleget tett.

Sok valószínűség szól a' mellett, hogy éltének utolsó tizenhat éveit nagyobb részt Stratfordban tölté, mint-hogy 1597ben szülővárosa' legjobb házainak egyikét megvevé, kicsinosítá, 's Ujpiacznak nevezé, mihez 1602-ben meg százhét hold földet vett, 's a' szí-

nészek 's kiadóknak nagy drámáinak értelme 's kifejezései feletti, minden magyarázatai 's vitái, nem voltak képesek őt házi nyugalmaiban megzavarni. Ő nem szedé össze munkáit, mint Johnson mondja, 's nem is iparkodott, a' már közlötteteket becsmérő észrevételek ellen védeni, vagy művészibb forma-öntvény által jobb sorsra előkészíteni. — Emberek, kik hihetőleg nem is érték, leírák azokat színészek számára, 's a' másolók megtölték hibákkal, a' színészek megcsonkíták, hogy megrövidítsék szerepeiket, 's végre még javítás nélkül is nyomtatattak.

Mind ez egy csak némileg is dicsvágyó író felriasztott volna nyugalmaiból, de Shakespeare-t semmi sem zavarhatta meg, 's roppant tehetsége mellett oly rendkívüli közönyösséggel birt dicsősége iránt, hogy e' részben inkább valami isteni lényhez mint egy ember ingerlékeny véralkatahoz hasonlita. Mennyire különbözött e' hangulatától csak első ifjúsága' heveessége is, midőn őt Thomas Lucy' sértegetései oly mélyen bánták, hogy balladákban boszulá meg magát, 's mérföldekre ment, hogy azokat parkajtájára fölszegezhesse.

Hogy Shakspeare nagyobbra becsülte a' londoni ragyogó életnél a' nyugalmas háziasságot, sőt még a' dicsőségnél is, bizonyítja hosszas elvonultsága Stratfordban. Sokan azonban neje iránti közönyösség és hűtelenséggel vádolák őt. De ha bár Londonban mint fiatal ember követett is el némi kis hűtelenségeket, mégis csálhatlan jelét adá Anna iránti változhatlan hajlamának nemcsak életének utolsó évei, hanem számos érzelmetli költeményei

által is. Hogy hosszas távolléte — mert úgy látszik, neje soha sem hagyá el Stratfordot — több félreértésekre 's rágalmakra nyújtott alkalmat, az ki-világlik néhány sonettjeiből, de mindannyin a' bánat és keserv' mély érzelmé ömlik el, melly legszigorúbb bírót is megnyugtathatá, mennél inkább szerető nejét.

Shakespeare egy sonettjében megfejté annak okát: miért volt ő annyira közönyös színművei iránt. Ő t. i. lealacsonyítónak tartá a' színészi pályát, minnek akkor általában az egész világtól is tartatott. E' szerint saját drámáit is csak pénzkeresésből irottaknak tekinté, 's mint örök jeleit azon gyűlölt életnek, mellyet ő egykoron élt. Csak házi boldogságra volt minden törekvése irányozva, 's azért a' Shakespeare-re vonatkozó helyek közt egy sem birt előttem annyi érdekkal, mint Shotttry, azon kislel, mellyben Anna Hathavay született.

A' költő' tulajdon szülőháza mészárszékké alakítatott át; abbani születése igen esetleges volt, 's az idő' eseményei sem kölesöznének e' helynek nagyobb érdeket. A' ház, mellyet őnmaga épített 's saját használatára elkészítetett, a' gyalázatos Gastrell lelkesz által lerontattaték, ki e' tettével halhatlanságot vivott ki magának. De a' hely, mellyben Anna született 's férjhez ment, változatlan maradt, 's sirjaikon kívül, ez egyetlen egy authenticus nyoma Shakspeare' életének Stratfordban. Azért minél előbb Shotttryba sieték, hová a' mezőn át egy ösvény vezet, 's menet közben meggondolám azon gyönyört, mellyet Shakspeare érze, midőn szép Annáját látogatá, 's későbbi

években, midőn lemondott volt a' nyil-
vános életéről, 's neje „mindene volt e'
világon,“ ketten együtt kalandozának ez
úton, a' multnak legszebb emlékei közt,
atyafiakat kisedő falujokban megláto-
gatandók.

A' falu egészen magányszerű, 's
csak néhány paraszt házakból 's fa-
gunyhókból áll. Csend és egyszerűség
uralkodik egész környékén. A' falu-
korcsmája Shakspeare' korcsmájának
neveztetik, szintolly egyszerű faviskó,
mint a' többi, 's úgy látszik, semmi
haladás nem csorbitá az elmúlt idők'
képét. A' házak elkülönözve állnak egy-
mástól, 's igen regényesen fekszenek
kertjeik' közepette, a' barátságos vi-
dékben. Anna' háza a' falu' legszélső
végén áll egy kis hegyemelvén' tövé-
ben, 's ablakából délről a' pirnington-
nei és meonei hegyekre nyílik kilátás,
mig keletről a' stratfordi tornyok magas
fák' csúcsain tekintenek át. (Vége köv.)

KÖLTEMÉNYEK.

Nottingham Bettyhez.*)

Szavam halvány igen,
Lezengni bájidat —
Leány, tul tengeren,
Te fényes gondolat!

Körüled annyi szív'
Örök tömjéne ég;
Hiredtől bételik
Hazád 's a' messzeség!

Tizának partinál
Kis barna lány lakik:
A' fényezett urak
Pesten nem ismerik —

*) Kihíresztelt szépség Angolhonban, de—nem szerelmes.

És ez felett áll,
Hidd el, te büszke kincs!
Mit ér a' csillogó
Harang, ha szíve nincs?

Bordal juniusban.

(Kerner Justin után.)

Mi küld a' dombról illatot
Az ékes völgybe le?
Fajához uj lombbal simul
A' szőlő' vesszeje.

Mi zajg, mi zúg a' ház alatt
Pinczének mélyiben?
Bor az, mely kötve nyugodott
Hordóban csendesen.

Megérezé a' domb felől
Hazája' illatát,
És törne most e' hon felé
A' vasabroncon át!

Ki lenne köztünk zsarnok úr?
Fiúk, hol a' pohár?
Hadd jöjjön a' szabadba fel,
Miért epedve vár.

A' hegy felé köszöntetek
És zengjen dal bele:
Szabad fia, fenn illatos
Hazádat látod-e?

Ezernyi szemmel, boldogan
Pezsegve széttekint,
A' lomb közül ezer virág
Szemébe visszaint.

Forr zengve: „üdvöz légy, hazám,
„Te fényölelte fok!
„Csak rajta most, szerette'm —
„Utolsó nem vagyok!“